

CRÒNICA LEGISLATIVA DE L'ESTAT ESPANYOL

Any 2019

Anna M. Pla Boix*

Resum

La crònica analitza les principals disposicions normatives estatals relacionades amb usos lingüístics publicades al *Butlletí Oficial de l'Estat* durant l'any 2019.

Paraules clau: dret lingüístic; Estat espanyol.

LEGISLATIVE REPORTS ON SPAIN

Abstract

This report analyses the main State regulations that affect linguistic uses published in the Official Gazette of the Government of Spain during 2019.

Keywords: linguistic law; Spain.

* Anna M. Pla Boix, professora agregada de dret constitucional, Universitat de Girona. anna.pla@udg.edu

Citació recomanada: Pla Boix, Anna M. (2020). Crònica legislativa de l'Estat espanyol. Any 2019. *Revista de Llengua i Dret, Journal of Language and Law*, 73, 221-226. <https://doi.org/10.2436/rld.i73.2020.3447>

Sumari

1 Normes amb rang de llei d'incidència en el dret lingüístic

2 Apunt a les principals normes de rang reglamentari d'incidència en matèria lingüística

Aquesta crònica legislativa proposa analitzar, molt succintament, les principals disposicions normatives d'incidència en matèria lingüística que s'han publicat al Butlletí Oficial de l'Estat (en endavant, BOE), durant l'any 2019. Per consegüent, el període analitzat abraça una etapa políticament molt convulsa, marcada per la celebració de dues eleccions generals consecutives. Aquests dobles comicis expliquen, ja d'entrada, l'escassa producció normativa del període estudiat, també indefectiblement aquella d'incidència en l'estatut jurídic de les llengües.

En qualsevol cas, les primeres eleccions generals se celebraran el 28 d'abril de 2019. La dissolució anticipada de les Corts Generals s'aprovarà pel Reial decret 129/2019, de 4 de març, de dissolució del Congrés dels Diputats i del Senat i de convocatòria d'eleccions.¹ En el rerefons d'aquesta decisió planava la impossibilitat de l'executiu socialista presidit pel senyor Pedro Sánchez d'obtenir la majoria necessària per aprovar els Pressupostos Generals de l'Estat, una qüestió que centraria els titulars dels mitjans de comunicació els mesos precedents. Es posava així fi anticipat a la X legislatura de les Corts, molt breu i marcada també per una forta inestabilitat política.² Aquestes eleccions generals celebrades el 28 d'abril de 2019 dibuixaran un nou arc parlamentari, molt fragmentat. El PSOE guanyarà sense pal·liatius les eleccions, amb un 28,7% dels vots i 123 escons però la forta divisió de l'hemicicle no li assegurarà la governabilitat.³ Tant és així que pel Reial decret 551/2019, de 24 de setembre, es dissoldrà anticipadament el Congrés dels Diputats i el Senat i es convocaran noves eleccions generals, que tindran lloc a finals d'any, més concretament el 10 de novembre de 2019.⁴

Aquest context polític i parlamentari permet explicar, ja d'entrada, l'escassíssima producció normativa aprovada durant el 2019. El dret lingüístic no experimenta canvis rellevants. De fet, les normes publicades al BOE d'incidència, directa o tangencial, en la regulació dels usos lingüístics són molt migrades. A continuació identifiquem les principals disposicions normatives de rang legal i reglamentari publicades al BOE durant l'any 2019, d'incidència directa o tangencial en els usos lingüístics. Com apreciarà el lector a les pàgines que segueixen, llur transcendència jurídica és certament limitada perquè innoven poc l'estatus jurídic de les llengües.

1 Normes amb rang de llei d'incidència en el dret lingüístic

Durant l'any 2019, el BOE publica una única disposició normativa estatal amb rang de llei d'incidència molt tangencial en matèria lingüística. Es tracta de la Llei 5/2019, de 15 de març, reguladora dels contractes de crèdit immobiliari.⁵ Conté una menció explícita als usos lingüístics a l'annex 1, quan regula el contingut de la fitxa europea d'informació normalitzada (FEIN). Descriu les instruccions per omplir aquesta fitxa i s'estableix que quan el prestador tingui intenció de posar-se en contacte amb el prestatari durant la vigència del contracte en un idioma diferent de l'idioma de la FEIN, s'ha de fer esment d'aquesta circumstància i s'ha d'indicar l'idioma que es vol utilitzar. Aquesta possibilitat s'entén sense perjudici del que disposa l'article 3, apartat 1, punt 3, lletra g, de la Directiva 2002/65/CE. A l'annex 1, epígraf 14, quan regula precisament la informació addicional de la fitxa, estableix textualment que si el prestador es proposa emprar

¹ [BOE núm. 55 de 5 de març de 2019, pàg. 21025.](#)

² Cal recordar, en aquest sentit, que l'1 de juny de 2018, el Ple del Congrés dels Diputats debat i aprova la moció de censura presentada contra el president del govern espanyol Sr. Mariano Rajoy, registrada a la cambra baixa per representants del partit socialista l'endemà de publicar-se la sentència condemnatòria pel cas Gürtel. Pel Reial decret 354/2018, d'1 de juny, es nomenarà el Sr. Pedro Sánchez, secretari general del PSOE, nou president de l'executiu i s'iniciarà una nova etapa de govern en un context d'inestabilitat política. Vegeu [BOE núm. 134, de 2 de juny de 2018, p. 57657.](#)

³ Per a una ampliació sobre els resultats electorals, vegeu la Resolució de 24 de maig de 2019, de la Presidència de la Junta Electoral Central, per la qual es publica el resum dels resultats de les eleccions al Congrés dels Diputats i al Senat convocades per Reial decret 129/2019, de 4 de març, i celebrades el 28 d'abril de 2019, conforme a les actes d'escrutini general i de proclamació d'electes remeses per les corresponents juntes electorals provincials i per les Juntes Electorals de Ceuta i Melilla, publicada al [BOE núm. 129 de 30 de maig de 2019.](#)

⁴ [BOE núm. 230 de 24 de setembre de 2019.](#) Per a una ampliació sobre els resultats electorals d'aquests segons comicis generals celebrats el 2019, vegeu la Resolució de 29 de novembre de 2019, de la Presidència de la Junta Electoral Central, per la qual es publica el resum dels resultats de les eleccions al Congrés dels Diputats i al Senat convocades pel Reial decret 551/2019, de 24 de setembre, i celebrades el 10 de novembre de 2019, conforme a les actes d'escrutini general i de proclamació d'electes remeses per les corresponents juntes electorals provincials i per les Juntes Electorals de Ceuta i Melilla, publicada al [BOE núm. 289 de 2 de desembre de 2019.](#)

⁵ [BOE suplement en llengua catalana núm. 65 de 16 de març de 2019.](#)

una llengua diferent de la llengua de la FEIN s'hi inclourà: “La informació i la documentació contractual s'han de facilitar en [llengua]. Amb el vostre consentiment, durant la vigència del contracte de crèdit, ens comunicarem en el vostre cas en [llengua o llengües]”. Així doncs, com és de veure, la regulació lingüística que preveu és molt puntual.

2 Apunt a les principals normes de rang reglamentari d'incidència en matèria lingüística

Com posàvem de manifest suara, les disposicions normatives d'incidència en dret lingüístic publicades al BOE durant l'any 2019 són molt migrades perquè se n'aproven poques atès el context polític del moment. Pel que fa a les disposicions de rang reglamentari, com podrà apreciar el lector a les pàgines que segueixen, regulen també qüestions lingüístiques molt tangencials i sempre projectades a àmbits sectorials molt concrets. A continuació n'identifiquem i n'analitzem, molt breument i a tall d'apunt, les més rellevants, distingint per àmbits.

Primerament, és destacable l'aprovació del Reial decret 1/2019, d'11 de gener, pel qual s'estableixen els principis bàsics comuns d'avaluació aplicables a les proves de certificació oficial dels nivells Intermedi B1, Intermedi B2, Avançat C1 i Avançat C2 dels ensenyaments d'idiomes de règim especial.⁶ Als efectes que aquí interessin, aquesta disposició reglamentària desplega les previsions dels articles 59 a 62 de la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació. Regula els principis bàsics comuns d'avaluació aplicables a les proves de certificació oficial dels diferents nivells d'ensenyament d'idiomes de règim especial previstos a la norma. Té, en qualsevol cas, caràcter de norma bàsica a l'empara del que disposa l'article 149.1.30 de la Constitució espanyola, que atribueix a l'Estat la competència exclusiva en el desenvolupament de l'article 27 de la Constitució.

Semblantment, durant el període estudiat s'aprova també el Reial decret 242/2019, de 5 d'abril, pel qual es regula el règim jurídic del personal del Ministeri de Justícia que porta a terme l'acció a l'exterior en matèria de justícia.⁷ Conté una única menció lingüística quan regula els requisits exigibles per a l'accés als llocs a què es refereix l'article 2.1 de la norma. Més concretament, entre altres requisits, el paràgraf *c* inclou el d'acreditar “un coneixement suficient de l'idioma del país de destinació o de la llengua de treball de l'organització internacional de destinació”.

En l'àmbit de competència del Ministeri d'Indústria, Comerç i Turisme s'aprova el Reial decret 306/2019, de 26 d'abril, pel qual es modifica el Reglament per a l'execució de la Llei 17/2001, de 7 de desembre, de marques, aprovat pel Reial decret 687/2002, de 12 de juliol. Als efectes que aquí interessin, entre altres previsions modifica l'article 6 intitulat “Reivindicació del dret de prioritat unionista”. Aquesta nova dicció preveu que si en la sol·licitud de registre es reivindica la prioritat d'una o diverses sol·licituds anteriors, el sol·licitant ha de comunicar el número d'aquestes sol·licituds, si encara no ho ha fet, i presentar-ne una còpia certificada conforme per l'oficina d'origen en el termini de tres mesos, a comptar de la data de presentació de la sol·licitud de registre. S'estableix textualment que “en aquesta còpia ha de constar la data de presentació de la sol·licitud anterior i ha d'anar acompanyada d'una traducció al castellà, si la sol·licitud anterior esmentada no està redactada en aquesta llengua”. El segon paràgraf del precepte afegeix que “l'Oficina Espanyola de Patents i Marques pot disposar que la còpia certificada per l'oficina d'origen es pugui obtenir d'una biblioteca digital acceptada per les dues oficines” i “la traducció a què es refereix l'apartat 1 s'ha de presentar en el termini que fixa l'apartat esmentat”. Així mateix s'introdueix un nou article 21 bis al Reglament, intitulat “Prova d'ús” d'una marca. El seu paràgraf 5 disposa que “en cas que les proves aportades no estiguin redactades en idioma espanyol, de conformitat amb l'article 11.9 de la Llei 17/2001, de 7 de desembre, l'oponent ha de presentar al mateix temps una traducció a la llengua esmentada de les parts rellevants d'aquestes proves”. Finalment, l'article 60, quan regula la fonamentació de la sol·licitud de nul·litat o caducitat, entre altres previsions, estableix que “quan els elements de prova relatius a la presentació o el registre dels drets anteriors a què es refereixen les lletres b), c), d), f) i h) de l'apartat anterior constin en una base de dades oficial accessible en línia de manera gratuïta i en idioma espanyol, la part que presenti la sol·licitud de nul·litat pot aportar aquestes proves fent referència a la base de dades esmentada”.

⁶ BOE núm. 11 de 12 de gener de 2019, pàg. 2260.

⁷ BOE suplement en llengua catalana al núm. 85 de 9 d'abril de 2019.

Pel que concerneix l'àmbit del Ministeri d'Interior, s'aprova el Reial decret 470/2019, de 2 d'agost, pel qual s'aprova el Reglament de destinacions del personal de la Guàrdia Civil.⁸ El primer capítol del Reglament amplia els requisits exigibles per a l'assignació de determinades destinacions, i s'afegeixen als previstos anteriorment els d'idioma, titulació del sistema educatiu espanyol o l'exigència d'una formació acadèmica concreta. Més concretament, l'article 4 regula els "Principis generals per a la provisió de destinacions" i el seu segon paràgraf estableix textualment que "Per a l'assignació de determinades destinacions es pot establir prèviament l'exigència de requisits relatius a les condicions psicofísiques, de caràcter professional, d'idioma, d'edat i de formació acadèmica o titulació del sistema educatiu espanyol dels qui optin a ocupar-les, d'acord amb el que preveu aquest Reglament". Val a dir que, encara projectada al cos de la Guàrdia Civil, durant aquest període estudiat també s'aprova l'Ordre PCI/155/2019, de 19 de febrer, per la qual s'aproven les normes que regeixen els processos de selecció per a l'ingrés als centres docents de formació per a la incorporació a l'Escola de Caporals i Guàrdies de la Guàrdia Civil.⁹ El seu article 9, quan regula les fases de concurs, inclou els nivells d'idiomes entre els mèrits acadèmics susceptibles d'avaluació. L'article 10, igualment, quan regula les proves de la fase d'oposició, estableix textualment que "les proves d'idiomes que puguin exigir-se per a l'ingrés són del mateix idioma que les previstes al pla d'estudis a cursar". Finalment, l'article 11, estableix una prova de llengua anglesa dins les proves de coneixements teòrics i teoricopràctics i l'article 13 estableix les regles d'avaluació i ponderació de les notes d'aquesta prova de coneixements lingüístics. La disposició no fa cap menció als coneixements de llengües autonòmiques cooficials. De fet, l'annex 2 de l'Ordre, quan regula els àmbits específics dels temaris de les convocatòries dels processos selectius per a l'ingrés en els centres docents de formació per a la incorporació a les escales de Caporals i Guàrdies de la Guàrdia Civil només esmenten "llengua anglesa" i "ortografia de la llengua espanyola". I a tall de conclusió, i també projectada en el cos de la Guàrdia Civil, és destacable l'aprovació de l'Ordre PCI/346/2019, de 25 de març, *per la qual s'estableix el procediment i normes objectives de valoració aplicables als processos d'avaluació a la Guàrdia Civil*.¹⁰ El seu article 9, quan regula el perfil acadèmic del Grup 3, estableix, entre altres previsions, l'avaluació de coneixements lingüístics. El seu epígraf 3.b explica que s'entén per coneixement d'idiomes. Més concretament s'hi diu que es valoren "aquells idiomes estrangers que siguin considerats d'interès per a la Guàrdia Civil, d'acord amb la normativa específica que ho regula, i sobre els que els avaluats acreditin posseir les competències lingüístiques corresponents". Vegeu també l'epígraf 1.3.2 de l'annex on es regula l'avaluació dels idiomes i s'explicita que es valora cada idioma fins a un màxim de 20 punts bo i precisant dins les "Normes per a la valoració" que "es valoren els idiomes estrangers que siguin considerats d'interès per a la Guàrdia Civil, d'acord amb la normativa específica que ho regula i en la forma que s'estableixi, en funció del nivell oficial o del perfil lingüístic que s'acreditin". S'afegeix que la puntuació absoluta d'aquest concepte s'obté de la suma de les puntuacions assignades a cada idioma. Cap menció expressa, doncs, a la valoració del coneixement de les llengües autonòmiques cooficials del lloc on es prestin serveis.

I encara en el capítol de normes de rang reglamentari, pot destacar-se l'aprovació de sengles reials decrets per part del Ministeri de Foment d'incidència en l'àmbit de normes de seguretat de vaixells de passatge. Aquest és el cas del Reial decret 596/2019, de 18 d'octubre, pel qual es modifica el Reial decret 1247/1999, de 16 de juliol, sobre regles i normes de seguretat aplicables als vaixells de passatge que facin travessies entre ports espanyols¹¹ i del Reial decret 733/2019, de 20 de desembre, sobre un sistema d'inspeccions per garantir la seguretat en l'explotació de vaixells de passatge de transbord rodats i naus de passatge de gran velocitat en servei regular, i pel qual es modifica el Reglament pel qual es regulen les inspeccions de vaixells estrangers en ports espanyols aprovat pel Reial decret 1737/2010, de 23 de desembre.¹²

En el cas del Reial decret 596/2019, de 18 d'octubre, pel qual es modifica el Reial decret 1247/1999, de 16 de juliol, sobre regles i normes de seguretat aplicables als vaixells de passatge que facin travessies entre ports espanyols, estableix entre altres previsions que en tots els vaixells hi ha d'haver exposats de manera permanent plans de disposició general que mostrin clarament, per a cada coberta, els llocs de control,

⁸ [BOE suplement en llengua catalana al núm. 185, de 3 d'agost de 2019.](#)

⁹ [BOE núm. 44 de 20 de febrer de 2019.](#)

¹⁰ [BOE núm. 74 de 27 de març de 2019.](#)

¹¹ [BOE suplement en llengua catalana al núm. 269 de 8 de novembre.](#)

¹² [BOE suplement en llengua catalana al núm. 306 de 21 de desembre.](#)

les diferents seccions de contenció d'incendis limitades per divisions de classe A, les seccions limitades per divisions de classe B i detalls relatius als sistemes de detecció d'incendis i d'alarma contra incendis, instal·lació de ruixadors, dispositius extintors, mitjans d'accés als diferents compartiments, cobertes, etc., i el sistema de ventilació al servei de cada secció. També s'estableix que si l'Administració ho considera oportú, els detalls precedents poden figurar en un fullet del qual s'ha de facilitar un exemplar a cada oficial i del qual sempre hi ha d'haver un exemplar a bord en un lloc accessible. Als efectes que aquí interessin s'estableix que "l'exposició que continguin aquests plànols i fullets ha d'estar en l'idioma oficial de l'Estat d'abanderament" i s'afegeix que "si l'idioma no és l'anglès ni el francès, s'hi ha d'adjuntar una traducció en una d'aquestes dues llengües". Semblantment, "quan el vaixell faci travessies nacionals en un altre estat membre, s'ha d'adjuntar una traducció en l'idioma oficial de l'estat rector del port, en cas que aquest idioma no sigui ni l'anglès ni el francès".

Finalment, pel que concerneix el Reial decret 733/2019, de 20 de desembre, sobre un sistema d'inspeccions per garantir la seguretat en l'explotació de vaixells de passatge de transbord rodat i naus de passatge de gran velocitat en servei regular, i pel qual es modifica el Reglament pel qual es regulen les inspeccions de vaixells estrangers en ports espanyols aprovat pel Reial decret 1737/2010, de 23 de desembre, inclou també previsions lingüístiques molt puntuals. Més concretament, s'estableix que en les inspeccions s'ha d'examinar el coneixement i l'eficàcia dels tripulants en relació amb els procediments de seguretat i, en cas d'emergència, el manteniment, els hàbits de treball, la seguretat dels passatgers, els procediments del pont i les operacions relacionades amb la càrrega i els vehicles. Als efectes que aquí interessin s'estableix que "s'ha de comprovar la capacitat dels mariners de comprendre i, si escau, de donar ordres i instruccions i informar els seus superiors en la llengua de treball comuna indicada al diari de navegació" (vegeu epígraf 1 de l'annex 2 de la norma). A l'annex 3, per la seva part, s'estableix també una clàusula lingüística quan es regulen les anotacions en el diari de navegació. S'hi estableix textualment, entre altres previsions, el deure de "comprovar que s'anoten els calats, el francbord i les dades d'estabilitat, així com la llengua comuna de la tripulació". Com és de veure, ambdues disposicions reglamentàries contenen, com la resta de disposicions reglamentàries aprovades el 2019, previsions lingüístiques molt puntuals.